

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2557/ 00014

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	14 ก.ย. 2556	44	13987	14

ศาสนสถาน โบราณคดี

เจดีย์ทรงปราสาท ดงห่อดแพร์ วัดพระหลวง แบบล้านนา

วัดพระหลวง ตั้งอยู่เลขที่ 177 หมู่
ที่ 5 ตำบลพระหลวง อำเภอสองเม่น จังหวัด
แพร่ นับเป็นโบราณสถานเก่าแก่ที่มีความ
สำคัญอย่างยิ่งต่อการตั้งถิ่นฐานของชาว
บ้านพระหลวงในปัจจุบัน วัดนี้ไม่ปรากฏหลัก
ฐานชัดเจนว่าสร้างขึ้นในสมัยใด จากตำนาน
วัดพระหลวง ซึ่งเรียบเรียงขึ้นเมื่อ พ.ศ.2509
โดยพระครูปัญญากิจย์ เจ้าอาวาสรูปที่ 13 ได้
กล่าวว่า

แต่เดิมหมู่บ้านและวัดพระหลวง
แห่งนี้ เคยเป็นป่าใหญ่ดงหลวงมาก่อน มี
ต้นไม้ใหญ่ขึ้นหนาทึบ มีสัตว์ป่าชุกชุม ใน
จำนวนนั้นก็มียักษ์ใหญ่อยู่ตัวหนึ่ง จะคอยจับสัตว์

ต่างๆ กินเป็นอาหาร แม้แต่สัตว์เลี้ยงของชาว
บ้าน หากพลัดหลงเข้าไปก็จะถูกงัดกินทุก
คราวไป ครั้งหนึ่งมีพวกพ่อค้าชาวฮ่อ (จีนฮ่อ)
นำสินค้าบรรทุกหลังม้ามาขายและพากันพัก
แรมที่บ้านสูงเม่น โดยปล่อยม้าให้เที่ยวหากิน
บริเวณใกล้เคียง ม้าบางตัวที่ล่งล่าเข้าไปใน
ดงหลวงก็จะถูกงูใหญ่รัดกินเป็นอาหาร เมื่อเหตุ
การณ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นหลาย ๆ ครั้ง ก็ทำความ
โกรธแค้นให้แก่พ่อค้าชาวฮ่อเป็นอย่างมาก
จึงช่วยกันหาวิธีกำจัดงูนั้นเสีย โดยช่วยกันตัด
ไม้ไผ่มาผ่า แล้วเหลาเอาผิวไม้มาสานขัดแตะ
เป็นตาแสง 6 เหลี่ยม ซึ่งชาวเมืองเหนือเรียก

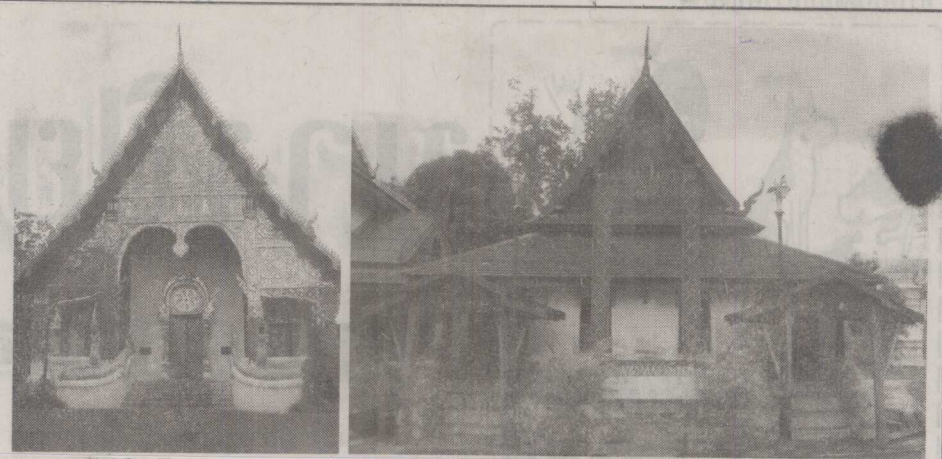

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวัต	14 ก.ย. 2556	44	15987	14

ว่า "ตาแหลว" กะให้รูปร่างตาแหลวมีขนาดกว้างพอ ๆ กับขนาดขนาดตัวกู แล้วนำไปปิดปากกระดูกหลักยึดเงื่อนตาแหลวไว้ให้ตรึงแน่นหนา รุ่งขึ้นอีกวันก็พากันมาดูพบว่าใหญ่ติดบ่วงตาแหลวอยู่ จึงช่วยกันข่างนั้นเสีย แล้วตัดซากงูออกเป็นท่อน ๆ กองไว้ใกล้ ๆ รุ่งนั้น หลังจากวันนั้นพ่อค้าชาวจีนฮ่อก็นำสินค้าไปขายตามปกติ ครั้นเมื่อขายสินค้าหมดก็เดินทางกลับ และพากันไปดูซากงูที่กองไว้ ปรากฏว่าเป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง เพราะซากงูกลายเป็นท่อนเงินท่อนทอง จึงแบ่งท่อนเงินท่อนทองนั้นออกเป็น 3 ส่วน พวกพ่อค้าเอาไป 1 ส่วน นำไปถวายเจ้า

ฟ้า (เจ้าเมือง) 1 ส่วน และฝังไว้บริเวณรูงนั้น 1 ส่วน

ต่อมามีกลุ่มชนคณะหนึ่ง เข้าใจว่าเป็นพวกม่านหรือพม่า ได้พากันมาบุกเบิกป่าดงหลวงนั้น แล้วตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสร้างวัดขึ้นพร้อมทั้งสร้างพระเจดีย์ครอบรูงไว้ จึงเกิดเป็นหมู่บ้านและวัดขึ้น และไม่ปรากฏว่าชุมชนนี้อยู่บริเวณนี้นานเท่าใด ได้อพยพหรือถูกกวาดต้อนเนื่องจากสงครามไปที่ไหนเมื่อไร คงปล่อยให้หมู่บ้านและวัดร้างอีกเป็นเวลานาน จนเกิดเป็นป่าใหญ่ดงหลวง โบสถ์วิหาร ลिंगก่อสร้างสลักหักพังเหลือแต่ซากและแนว

ขอบเขตของวัด อีกทั้งเจดีย์ พระพุทธรูปพระประธานก็ชำรุดทรุดโทรมมาก จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.2330 ได้มีชนกลุ่มไทลื้อ ชาวเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พากันอพยพลงมาทางใต้ถึงบ้านสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยมีพระภิกษุสามเณรและชาวบ้าน 3 วัด 3 หมู่บ้าน มาสร้างบ้านเรือนเป็นหมู่บ้านขึ้น และช่วยกันบูรณะปฏิสังขรณ์วัดร้าง ตลอดจนพระประธานองค์ใหญ่ในวิหาร และให้ชื่อวัดนี้ว่า "วัดพระหลวง" และหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านพระหลวง" ซึ่งทั้งวัดและ

หมู่บ้านมีคำว่าหลวง คงเกิดจากที่มีพระประธานองค์ใหญ่ มีชาวบ้านอพยพมาอยู่มากถึง 3 หมู่บ้านและ 3 วัดด้วยกัน และสถานที่นี้เป็นป่าใหญ่ดงหลวง วัดพระหลวงมีโบราณสถานที่มีความสำคัญหลายแห่งคือ เจดีย์วัดพระหลวง หอไตร หอระฆัง ซึ่งชาวบ้านได้ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานให้เป็นปูชนียสถานที่ควรค่าแก่การเคารพสักการะและเป็นศูนย์รวมของชุมชนในท้องถิ่นสืบมาจนถึงปัจจุบันนี้